

VÁLOGATÁS A SZERZŐI JOGI SZAKÉRTŐ TESTÜLET SZAKVÉLEMÉNYEIBŐL

NÉPDAL FELHASZNÁLÁSA FILMZENE RÉSZEKÉNT

SZJSZT-01/15

A Fővárosi Törvényszék által feltett kérdések

- I. A felperes által 12. szám alatt csatolt hangmintával való összevetés alapján állapítsa meg, hogy a filmben 48:35–48:55 között és 1:05:23–1:05:55 között a felperes férjének (továbbiakban R. K.) hangja hallható-e!
- II. Amennyiben a fenti műben R. K. hangja hallható, a szakértő válaszoljon az alábbi kérdésekre is!
  1. Válaszoljon a felperes 15. számú beadványában foglalt 3. számú kérdésre!
(Nyilatkozzon arról, hogy a csatolt hangminták, valamint a rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható-e, hogy konkrétan mely dal vagy dalok hallhatóak R. K. előadásában, illetve hogy konkrétan beazonosíthatóak-e a műben hallható részletek valamely korábbi vagy ismert, R. K. által előadott dal részleteként!)
  2. Válaszoljon a másodrendű alperes 14. számú beadványában foglalt 2. számú kérdésre!
[Amennyiben igen (ti. a filmrészletekben R. K. hangja hallható), állapítsa meg, hogy az adott részletek a felperes által csatolt, a kiadó 1976. évi lemezéről valók-e a felperes által a szintén csatolt CD-borítón megjelölt trackek felhasználásával!]
- III. Szakértői kompetenciájába tartozó körben válaszoljon a másodrendű alperes 14. számú beadványában foglalt 3–5. számú kérdésekre!
  3. Amennyiben igen (ti. a filmrészletekben R. K. hangja hallható), foglaljon állást az eljáró tanács abban a kérdésben, hogy a 1. pont alatti felhasználás a szerzői jogi törvény által oltalom alatt álló releváns felhasználásnak minősül-e! Az SZJSZT eljáró tanácsa szakvéleményét azokra a körülményekre figyelemmel alakítsa ki, hogy a lemezen közreműködő személyek a népzene gyűjtésben ún. adatközlőknek minősülnek-e!
  4. Amennyiben az SZJSZT eljáró tanácsa R. K. közreműködését szerzői jogi védelem szempontjából relevánsnak tartja, foglaljon állást abban a kérdésben, hogy a felhasználás mértéke miatt a szóban forgó részletek a jelen tényállás körülményei között tárgyai-e a szerzői jogról szóló törvény által biztosított védelemnek!
  5. Ha igen, akkor kitől kellett volna a peres iratok között fellelhető 2. számú kiadvány hangfelvétel-kiadójának – amely zeneszámok egyébként az 1. pontban megjelölt helyen a filmben felhasználásra kerültek – engedélyt kérnie a 4., illetve a 6. trackként szerep-

lő hangfelvételek jogszerűsége érdekében, figyelembe véve a peres iratok között 11-es szám alatt fellelhető, a Fővárosi Törvényszék megkeresésére a kiadó vezérigazgatója által írt levelében foglaltakat?

Válaszok a törvényszék által feltett kérdésekre

Ad I. Az eljáró tanács a felperes által 12. szám alatt csatolt hangminták, valamint a film megjelölt részleteinek aláfestő zenéjének összevetése alapján a következő megállapításokat teszi:

- a filmben 48:35–48:55 között hallható zenei részletben R. K. hangja az aláfestő zeneként szolgáló mix egyik elemeként egyértelműen felismerhető és azonosítható;
- a filmben 1:05:23–1:05:55 között hallható zenei részletben valószínűsíthetően ugyancsak felhasználtak egy részletet R. K. előadásából. Tekintettel azonban a felhasznált részlet rendkívüli rövidségére – gyakorlatilag egy, feltehetően R. K.-tól származó hang hangzik el két alkalommal – az eljáró tanács nem tudta teljes bizonyossággal megállapítani, valóban R. K. hangja hallható-e a kérdéses aláfestő zene részeként (az egyértelmű azonosítás csak zenei összehasonlító szoftverrel lenne lehetséges).

A fentiekre tekintettel további megállapításait az eljáró tanács az első filmrészlet aláfestő zenéjének a vonatkozásában teszi meg.

Ad II.

Ad 1. Az első filmrészlet aláfestő zenéjéhez felhasznált hangminta a felperes által 12. szám alatt csatolt 1976. évi CD 15. sorszámú dalából tartalmaz rövid részletet. Az eljáró tanács mindazonáltal jelzi, hogy az első filmrészletben csak a fenti dal már éppen beazonosítható, ám rendkívül rövid – egy motívum hosszúságú – részlete került felhasználásra, nem a dal szignifikáns része. A dalból felhasznált hangminta a kérdéses aláfestő zenében – több más hangsávvval együtt – a zenei mix részét képezi.

Ad 2. A kérdésre a választ a fenti, ad 1. pontra adott válasz tartalmazza.

Ad III.

A másodrendű alperes 3. kérdésére

Az eljáró tanács rendelkezésére álló anyagok – és különösen a dalt tartalmazó CD felperes által csatolt borítóján található információk – alapján a filmben felhasznált dal olyan népdal, amely a cigány népi dallamkincs része, és amely folklóralkotásként a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szjt.) 1. § (7) bekezdése alapján nem részesül szerzői jogi védelemben. R. K. így nem minősül a dal szerzőjének, ebből következően a műhöz, a mű felhasználásához kapcsolódóan szerzői jogi védelem sem illeti meg őt, illetve jelen esetben jogutódját.

Mindazonáltal, amint azt az eljáró tanács az I. kérdésre adott válaszában már megállapította, R. K. volt a dal előadója, így a tanács azt is a vizsgálat tárgyává tette, megillesheti-e szomszédos jogi védelem R. K. jogutódját R. K. előadóművészi teljesítményére tekintettel.

Az eljáró tanács mindenekelőtt jelezni kívánja, hogy az adatközlői minőség önmagában nem zárja ki azt, hogy egy népzenei alkotás előadása előadóművészi oltalmat élvezzen. Ellentétben ugyanis a népművészeti alkotásokkal, amelyeknél a szerzői jogi oltalom kizárásának oka az, hogy a szerző személye nem ismert, a néphagyomány, az emberek közössége alkotja e műveket, így a szerző és műve közötti személyes alkotói kapcsolat csak rendkívül távoli, a népzenei alkotások előadásának többségében (így a jelen esetben is) az előadó azonosítható. A népzenei mű előadása pedig jellemzően az előadó személyéhez fűződő, azt tükröző, egyéni-eredeti jelleget hordoz magán.

Az eljáró tanács ezért vizsgálat tárgyává tette azt is, a filmben felhasznált dal előadása révén R. K. (illetve jogutódja) élvezhet-e az Sztj.-ben meghatározott előadóművészi jogokat.

Az eljáró tanács a vizsgálat során megállapította, hogy a filmben felhasznált dal előadómódja kétséget kizáróan magán hordozza előadójának saját stílusát, személyiségjegyeit, sajátos előadómódját, így az előadóművészi jogi szempontból védett előadásnak minősül. Az előadóművész jogutódja ezért az Sztj.-ben meghatározott szomszédos jogi – előadóművészi – jogokkal rendelkezik.

Az egyedi tényállás mellett azonban az, hogy a dal előadása előadóművészi jogi szempontból védett előadásnak minősül, nem feltétlenül jelenti, hogy a dal részletének a film zenéjében történő felhasználásához az előadóművész, illetve jogutódjának az engedélye lett volna szükséges. Abban az esetben ugyanis, ha az előadóművészi teljesítmény tényállásban leírt felhasználása ún. szabad felhasználásnak minősülhet, akkor ahhoz a jogosult engedélye nem szükséges, és részére díjazás sem jár. A felhasználás jellegéből adódóan a szabad felhasználási esetkörök közül jelen esetben az idézés [Sztj. 34. § (1) bekezdés] lehetősége merülhet fel, ezért az eljáró tanács vizsgálat tárgyává tette azt is, megfelel-e a jelen felhasználás az idézés kritériumainak.

Az idézés a szerzői jogi oltalom alá eső művek esetében szabad felhasználásnak minősül, amelyhez a szerző engedélye nem szükséges [Sztj. 33. § (1) bekezdés]. A jelen ügyben szerzői jogi védelem alá tartozó mű nem érintett, mivel a szóban forgó mű a folklór alkotásaként nem részesül szerzői jogi oltalomban. A folklóralkotást megszólaltató előadóművészi teljesítmények azonban szomszédos jogi védelem alatt állnak, ugyanakkor esetükben alkalmazható az Sztj. 83. § (2) bekezdés első mondata, amelynek értelmében „nincs szükség a szomszédos jogi jogosult hozzájárulására azokban az esetekben, amelyekben a törvény a szerzői jogi védelem alatt álló alkotás felhasználásához sem kívánja meg a szerző hozzájárulását.” Ha tehát megállapítható, hogy a dalrészletek felhasználása az idézés szabályainak megfelelt, akkor ehhez a felhasználáshoz a szomszédos jogi jogosulti (esetünkben: előadóművészi) hozzájárulás sem szükséges, illetve díjazás sem illeti meg az előadóművészi jogok jogosultját.

Az idézés mint szabad felhasználási mód fennállására vonatkozó vizsgálat során az eljáró tanács megállapította, hogy a kérdéses felhasználás az idézés számos, de nem valamennyi feltételének megfelel. Így pl.

- a filmrészlet aláfestő zenéjeként szolgáló mixben R. K. előadásának csak csekély, éppen beazonosítható része kerül felhasználásra. Ahogy arra az eljáró tanács korábbi válaszaiban már utalt, a kérdéses zenei részlet önmagában sem haladja meg a kb. 20 másodperces időtartamot (ez nemcsak a film teljes hosszához, de az eredeti népdal hosszához képest is rendkívül rövid időtartam), azon belül a dal részlete még rövidebb terjedelemben és, ami fontosabb, nem az aláfestő zene érdemi részeként, fő dallammotívumaként, hanem az aláfestő zeneként használt zenei mix egyik – nem fő – részleteként jelenik meg. A felhasznált rész terjedelme ezért az eredeti népdal rendes felhasználását nem veszélyezteti, az az átvevő mix jellegéhez igazodik;
- a népdalból felhasznált részletet a mix az eredetihez híven tartalmazza;
- a részletet átvevő mű (a zenei mix) maga is önálló, egyéni-eredeti jellegű alkotás, amelyben a felhasznált részlet jól elkülönül, ugyanakkor nem minősül az átvevő mű érdemi részének.

Fentiek mellett is kérdéses ugyanakkor, mi az a legitim idézési cél, amelyre tekintettel a népdal részletének felhasználása a zenei aláfestő mixben idézésnek minősülhet. Az idézés mint szabad felhasználási esetkör létjogosultságához ugyanis az is szükséges, hogy az az átvevő mű mondanivalóját alátámassza (vagy ellentételezze), azt illusztrálja, kiemelve, megmagyarázza. Bár kétségtelen, hogy az átvevő mix és a felhasznált népdalrészlet között szoros gondolati összefüggés áll fenn (a mix számos népzenei elemet tartalmaz, célja azok megújítása, új formába öntése), mégsem állapítható meg, hogy az népdalrészlet felhasználásának speciális, a mix mondanivalóját alátámasztó, arra ráerősítő célja lenne: sokkal inkább részét képezi a mondanivalónak, minthogy alátámassza azt.

Mindezekre tekintettel az eljáró tanács álláspontja szerint a népdal részletének a mixben történő felhasználása nem minősíthető idézésnek.

Ezért az állapítható meg, hogy a kérdéses részlet az Szjt. 73. § (1) c) pontja szerinti többszörözése valósult meg, amelyhez – szabad felhasználási kivétel hiányában – az előadóművész vagy jogutódjának engedélye szükséges. Az eljáró tanács kiemeli, hogy a felhasználás terjedelme rendkívül csekély, az eredeti népdal igen rövid részlete, az is kiegészítő jelleggel kerül a mixben felhasználásra, mind a mixhez, mind a filmhez viszonyítva terjedelemben is nagyon röviden.

A másodrendű alperes 4. kérdésére

Abból következően, hogy filmrészlet aláfestő zenéjeként szolgáló mixben R. K. előadása részletének többszörözése valósult meg – ha a felhasználás mértéke még oly csekély is – e részletek, illetve azok felhasználása szomszédos jogi oltalom tárgyát képezik.

A másodrendű alperes 5. kérdésére

Az eljáró tanács rendelkezésére álló dokumentáció – ideértve a kiadó vezérigazgatója levelét – alapján nem állapítható meg egyértelműen, kitől kellett volna engedélyt kérnie a 2. számú kiadvány hangfelvétel-kiadójának a filmben is felhasznált hangfelvételek jogszerűsége érdekében. A levél mindössze arra vonatkozóan tartalmaz nyilatkozatot, hogy a kiadó az eredeti népdalt tartalmazó 1976. évi kiadványt jegyző kiadóvállalatnak bár nem jogutódja, annak archívumából „jogszerűen felhasználhatott” felvételeket, azonban ezt a nyilatkozatot egyéb dokumentum nem támasztja alá. Erre tekintettel az eljáró tanács nem tudta megállapítani, történt-e, és ha igen, milyen terjedelemben engedélykérés az eredeti jogosult R. K.-tól, illetve megfelelő jogosultsági láncolat vezetett-e a 2. számú kiadvány R. K. előadását is tartalmazó felvételeinek elkészüléséhez.

*Dr. Kabai Eszter, a tanács elnöke
Dr. Gondol Daniella, a tanács előadó tagja
Szűts László, a tanács szavazó tagja*

* * *

GYŰJTEMÉNYES MŰNEK MINŐSÜLŐ KIADVÁNYOK ÖSSZEHASONLÍTÓ VIZSGÁLATA

SZJSZT-04/15

A Miskolci Járásbíróság elrendelte az SZJSZT-15/12 számú¹ szakvélemény kiegészítését. Az eljáró tanács a végzésnek eleget téve az általa adott korábbi szakvéleményt az alábbiak szerint egészíti ki, azzal, hogy az eredeti szakvéleményben foglaltakat fenntartja, és kiegészítésében a bíróság által megjelölt kérdések megválaszolására szorítkozik.

I. A védő kérdéseire adott válaszok

1. Az átadott összeállításban mik a különbségek és egyezőségek?

Az eljáró tanács az eredeti szakvélemény 4–9. oldalán részletesen foglalkozott szerző 1. és szerző 2. jelen eljárás tárgyát képező műveinek összehasonlításával, amely összehasonlítást követően a hasonlóságok és a különbözőségek a 9. oldalon kerültek összegzésre. Az eljáró

¹ Elérhető: SZJSZT-15/2012 – Gyűjteményes műnek minősülő kiadványok összehasonlító vizsgálata. Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 9. (119.) évf. 3. sz., 2014. június.

tanács az eredeti szakvéleményben tett e megállapításait és következtetéseit fenntartja, így e művek ismételt összehasonlítását mellőzi.

A szerző 2. által készített összeállításban a szerző 3. művéből csatolt kivonatok az eljáró tanács számára mindeddig ismeretlenek voltak, ahogyan szerző 3. teljes műve is. Az átadott összeállítás alapján az eljáró tanács a fő különbségek és egyezőségek tekintetében az alábbi megállapításokat teszi.

Szerző 3. műve ugyanúgy a magyar pénzrendszer történetének a bemutatására törekszik, ahogyan a másik két mű. Ennek megfelelően a mű felépítése mindkettőre hasonlít, az egyes érmék/bankjegyek bemutatásánál a szerző itt is szerepeltet képeket, alapadatokat (súly, átmérő, vastagság, anyag, előlap, hátlap, perem, forgalom időtartama), mennyiségre és értékre vonatkozó kronologikus táblázatot, valamint az egyes változatokról szóló rövid ismertetést. Az eljáró tanács számára a másik két műhöz képest különösen a következő különbségek voltak felfedezhetők:

1. a forrásmegjelölés megjelenése néhány érménél/bankjegynél (pl. „HL 2121; U 1167” a könyv 14. oldalán, azaz az összeállítás 2. oldalán, alul magyarázattal, a rövidítések feloldásával);
2. eltérő, nem pont ugyanazon képek használata;
3. egyes alapadatok bővebb kifejtése (pl. „forgalomba hozva” és „forgalomból kivonva”);
4. a K1, F1 stb. betűjelű sorszámozás hiánya;
5. a forgalom időtartamának hangsúlyos helyen – jobb felső sarokban – történő elhelyezésének mellőzése;
6. a táblázatban szereplő értékelés különbözősége (kategóriák: 3, 2, 1; illetve más forintértékek feltüntetése);
7. kevesebb fajta, sokszor a másik két műben szereplőkhöz képest másképpen jelölt változat feltüntetése a táblázatok alatt.

2. *A szerző 2. által kiadott műben szereplő adatok, fényképek megtalálhatók-e az interneten?*

A Be. 99. § (1) bekezdése szerint szakértőt akkor kell alkalmazni, ha a bizonyítandó tény megállapításához vagy megítéléséhez különleges szakértelem szükséges.

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet 8. § (1) bekezdése értelmében a testület nevében az eljáró tanács a feltett kérdések és a benyújtott iratok alapján alakítja ki a szakértői véleményt, a tények megállapítására nem végez külön bizonyítást, nem tart helyszíni szemlét, és nem idézhető. Szükség esetén azonban további adatok szolgáltatását kérheti a megkereső bíróságtól vagy hatóságtól, illetve a megbízótól.

Tekintettel arra, hogy a kérdéses adatok és fényképek interneten való fellelhetősége nem szakkérdés, ráadásul csupán a tények megállapítására irányuló külön bizonyítás alapján lenne megválaszolható, az eljáró tanács e kérdés tekintetében szakvéleményt nem ad.

3. *Szerző 1. művei tartalmaznak-e forrásmegjelölést, figyelemmel szerző 3. nyomozás során tett tanúvallomására?*

Az eljáró tanácshoz eljuttatott műpéldányok alapján kijelenthető, hogy azok 2. oldalai szerzőként (egy-egy példányok esetében szerkesztőként) szerző 1-et jelölik meg. Ezenkívül ugyanezek az oldalakon megjelenik, hogy a fotókat ki készítette/kik készítették, továbbá a kiadványokban használt tipográfiára vonatkozóan is itt található adat. Más jellegű forrásmegjelöléssel az eljáró tanács ezeknél a műveknél nem találkozott, nem szerepel bennük például olyan jellegű forrásmegjelölés, amelyet szerző 3-nál láttunk [l. fenti I. 1. (1) pont].

4. *Figyelemmel az objektív jellegű információkra és az alkotói szabadság korlátozott voltára, a tartalmi hasonlóság, illetve egyezés jog sértő-e? A tartalmi vagy a szerkesztési elvek átvétele jog sértő? A Szerzői Jogi Szakértő Testület munkája során megismert, hasonló tárgyban kiadott művek miben egyeznek, hasonlítanak és különböznek egymástól? A tárgyban kiadott művek szerzői honnan szerzik be az adatokat, fényképeket, illusztrációkat stb.? Szerkesztésükben miben különböznek egymástól? Mi a különbség a szerző és a szerkesztő között?*

Az eljáró tanács első körben leszögezi, hogy a kérdésfeltevés első része, amely az egyes tartalmi elemek, illetőleg szerkesztési elvek átvételének jog sértő jellegét firtatja, nem tartalmaz új elemet a korábbiakhoz képest, a kérdésfeltevő erre vonatkozó kérdései az eredeti szakvélemény 9–11. oldalán teljes körűen meg vannak válaszolva. Az eljáró tanács az ott írtakat fenntartja, és így ehelyütt ismételné nem kívánja.

Az eljáró tanács a kérdésfeltevés második részére reagálva előadja, hogy a testület érme- és bankjegytörténeti kiadvánnyal kapcsolatos szakvéleményt jelen ügyet megelőzően az eljáró tanács tudomása szerint nem adott. Továbbá, az eljáró tanács utal a Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI.3.) Korm. rendelet alábbi bekezdésére: „8. § (1) A Szakértő Testület nevében az eljáró tanács a feltett kérdések és a benyújtott iratok alapján alakítja ki a szakértői véleményt, a tények megállapítására nem végez külön bizonyítást...”. Kizárólag azok a művek állnak az eljáró tanács rendelkezésére, amelyeket a jelen ügyben megismert, azokkal kapcsolatban pedig az eredeti szakvéleményben, valamint jelen szakvélemény-kiegészítés I. 1. pontjában már – mind a szerkesztés, mind a tartalom tekintetében – kifejtette, milyen egyezőségeket, hasonlóságokat és különbségeket lát.

Az eljáró tanács megfelelő információk hiányában nem tud arról nyilatkozni, hogy a tárgyban kiadott művek szerzői honnan szerzik be az adatokat, fényképeket és illusztrá-

ciókat műveikhez. Hovatovább, az eljáró tanács álláspontja szerint ez ténykérdés, és nem szerzői jogi szakkérdés.

Szerző és szerkesztő között az a különbség, hogy a szerző jogi fogalom, a szerkesztő nem az. Az Szt. 4. § (1) bekezdése értelmében szerző az, aki a szerzői jogi oltalom alá eső művet megalkotta. Amennyiben a szerkesztő által szerkesztett mű szerkesztése egyéni-eredeti jellegű, a szerkesztő egyben a gyűjteményes mű szerzője lehet az Szt. 7. § (2) bekezdése alapján. Ez azonban nem szükségszerű, mivel nem minden szerkesztés bír egyéni-eredeti jelleggel.

5. *Szerző 3. nyomozati vallomása alapján egyezőség mutatkozik az általa és szerző 1. által kiadott mű között. A Szerzői Jogi Szakértő Testület erre vonatkozóan eltérő megállapítást tett (4. o. 4. bek.). Kérjük, nyilatkozzon a testület, hogy a tanú által hivatkozottak: „formailag, szerkezeti felépítésre vannak részek, melyek egy az egyben ugyanazok mint a kiadványunkban, értek itt a kiemelésekre, a táblázat elkészítésére” valóban fennállnak-e!*

Az eljáró tanács az eredeti szakvéleményben – erre vonatkozó felkérés, valamint a mű ismeretének hiányában – nem vizsgálta szerző 3. művét, ezért nem is tett arra vonatkozóan semmilyen, a nyomozati vallomástól esetlegesen eltérő megállapítást.

A kérdés második része tekintetében utalunk a jelen szakvélemény-kiegészítés I. 1. pontja alatt kifejtettekre, nevezetesen arra, hogy szerző 3. művének felépítése mind szerző 1., mind szerző 2. művére hasonlít, az egyes érmék/bankjegyek bemutatásánál a szerző itt is szerepeltet képeket, alapadatokat (súly, átmérő, vastagság, anyag, előlap, hátlap, perem, forgalom időtartama), mennyiségre és értékre vonatkozó kronologikus táblázatot, valamint az egyes változatokról szóló rövid ismertetést. Hasonlóság és átfedés különösen az adatok és a táblázat tekintetében jelentkezik, semmiféleképpen sem lehet azonban kijelenteni, hogy akár szerző 1. műve, akár szerző 2. műve egy az egyben másolná szerző 3. művét.

6. *Vizsgálta-e a testület, hogy szerző 2. vagy szerző 1. lajstromozta-e előbb a kiadványait, mert a számuk alapján szerző 2. védette le előbb a kiadványát? Ebben az esetben történt-e jogsértés?*

Az eljáró tanács erre irányuló megkeresés hiányában nem vizsgálta, hogy melyik mű jött létre korábban, illetőleg azt sem, hogy melyik mű került előbb „lajstromozásra”, azzal, hogy az eljáró tanács számára nem teljesen világos, hogy a kérdésfeltevő ehelyütt pontosan mely nyilvántartásban történő lajstromozásra gondol, különös tekintettel arra, hogy a szerzői jogi oltalomnak nem feltétele a nyilvántartásba vétel. Az Szt. 9. § (1) bekezdése szerint a szerzőt a mű létrejöttétől kezdve megilleti a szerzői jogok – a személyhez fűződő és a vagyoni jogok – összessége. Az eljáró tanács mindazonáltal megjegyzi, hogy a jogsértés megállapítása szempontjából annak lehet relevanciája, hogy a kérdéses művek mikor jöttek létre, mivel ér-

telemszerűen kizárt, hogy egy korábbi mű egy későbbi mű jogellenes átdolgozásának vagy átvételének minősüljön.

II. Egyéb észrevételek

Az eljáró tanács álláspontja szerint a szerző 3. művének egyes részeit is tartalmazó, szerző 2. által benyújtott összeállításnak annyiban lehet a jelen ügyben relevanciája, amennyiben a valamennyi érintett szerző művében visszaköszönő, mennyiségre és értékre vonatkozó kronologikus táblázatok egyéni-eredeti jellegét, illetve az ilyen típusú művek tekintetében fennálló alkotói szabadságfokot vizsgáljuk. A szerző 3. művében szereplő táblázatokra ugyanis szerző 1. és szerző 2. táblázatai egyaránt hasonlíthatnak, annak ellenére, hogy mindkettőjüknél más csoportok és adatok szerepelnek az értékeknél.

Mindazonáltal, figyelemmel az I. 1. (1)–(7) pontokban leírtakra is, az eljáró tanácsnak az az összbnyomása, hogy szerző 1. és szerző 2. művei között több szerkesztési és tartalmi hasonlóság, azonosság szerepel, mint e két mű bármelyike és szerző 3. művei között.

*Dr. Hajagos Éva , a tanács elnöke
Dr. Lukácsi Péter , a tanács előadó tagja
Barna Imre, a tanács szavazó tagja*

* * *

SZOFTVERFELHASZNÁLÁSI SZERZŐDÉS ÉRTELMEZÉSE, TERMINÁLSZERVEREN TÖRTÉNŐ SZOFTVERFUTTATÁS SZERZŐI JOGI MEGÍTÉLÉSE

SZJSZT-06/15

A Fővárosi Törvényszék által feltett kérdések

1. Állapítsa meg a szakértő, hogy az elsőrendű alperes és a felperes szerződéses viszonyán belül a szerződő felek különbséget tettek-e a 2004. március 4. napjától 2013. szeptember 30. napjáig tartó időszakban a licencszerződés, a felhasználási szerződés, illetőleg a szoftverfrissítés–jogszabálykövetésre vonatkozó szerződések között! Amennyiben igen, úgy a szakértő nyilatkozzon arról, hogy a megkülönböztetésnek megfelelően történt-e különböző jogcímenek díjfizetés az elsőrendű alperes részéről a felperes részére! Felhívja a bíróság a szakértőt, hogy a felek szerződéses viszonyának 2012-es esetleges változását külön elemezze, amennyiben álláspontja szerint változás nem következett

be 2012-ben az elsőrendű alperes és a felperes viszonyában, úgy erről konkrétan nyilatkozzon.

2. Nyilatkozzon a szakértő arról, hogy az elsőrendű alperes által 2008. október hónapban kibocsátott ajánlattételi felhívásban megjelölt célok a felperesi szoftver 1. az Sztj. 59. § (1) bekezdésében írtak szerinti rendeltetéssel összhangban történő felhasználásának minősül-e vagy sem!
3. Nyilatkozzon a szakértői testület, hogy az elsőrendű alperes, illetőleg a felperes között 2004-ben megkötött licencszerződés alapján az elsőrendű alperes jogosult volt-e a felperesi szoftver 1-et terminálszerveren futtatni!
4. Nyilatkozzon a szakértő arról, hogy az Sztj. 18. § (1) bekezdés *a*) pontjában írt többszörözésnek minősül-e az, ha terminálszerveren lehetővé válik, hogy egyszerre több, a terminálszervertől eltérő asztali számítógépen (munkahelyen) a terminálszerveren futó programot egyidejűleg többben használjanak!
5. Amennyiben a szakértő álláspontja szerint a 4. kérdésben megjelölt magatartás csak a szerző engedélyével gyakorolható magatartás, úgy nyilatkozzon arról, hogy az Sztj. 42. § (1) bekezdése szerinti felhasználásnak minősül-e az, ha a terminálszerveren oly módon kerül egy program elhelyezésre, hogy az minden további beavatkozás nélkül, csak és kizárólag a kliensgépek bekapcsolásával és terminálszerverre történő rákapcsolódásával alkalmassá válik az Sztj. 18. § (1) bekezdés *a*) pontja szerinti többszörözésre!
6. Minden további olyan kérdés megválaszolása, amely a szakértői testület álláspontja szerint a felperes keresetének „elsődleges, mind másodlagos kereseti kérelmei” eldöntése kapcsán fontosnak tekinthető, illetőleg a felek által a későbbiekben esetleg megjelölt kérdések megválaszolása.

A Szerzői Jogi Szakértő Testület eljárásának jogszabályi alapja

A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Sztj.) 101. §-a alapján szerzői jogi jogvitás ügyben felmerülő szakkérdésekben a bíróságok és más hatóságok szakvéleményt kérhetnek a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala mellett működő szakértő testülettől. A Szerzői Jogi Szakértő Testület felkérésre peren kívül is adhat szakvéleményt a felhasználási jog gyakorlásával kapcsolatos kérdésekben.

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet 1. §-a szerint a Szerzői Jogi Szakértő Testület az Sztj. 101. § (1) és (3) bekezdésében megjelölt ügyekben szakértői véleményt ad bírósági vagy hatósági megkeresés vagy megbízás alapján. E rendelet alkalmazásában szerzői jogi jogvitás ügy az Sztj.-ben szabályozott szerzői, szomszédos és adatbázis-előállítói jogok érvényesítésével összefüggő bármely jogvita. E rendelet alkalmazásában a felhasználási jog gyakorlásával kapcsolatos kérdésnek számít az Sztj.-ben szabályozott vagyoni jog gyakorlásával kapcsolatos kérdés.

A fenti jogszabályok alapján a jelen szakvélemény alapját képező peres ügy szerzői jogi jogvitás ügynek minősül, az eljáró bíróság által feltett kérdések szakkérdésnek minősülnek, a szakértő testület szakvéleményét a Fővárosi Törvényszék kérte, így a szakértő testület a jelen ügyben eljárhat.

Az eljáró tanács rögzíti, hogy az eljáró tanács tagjai a jelen szakvélemény alapjául szolgáló perben részes felekkel összeférhetetlenséget eredményező viszonyban nem állnak, szakértői véleményüket függetlenül, befolyásmentesen alakították ki.

A szakértő testület rendelkezésére bocsátott dokumentumok, a szakértői vélemény alapja

A Fővárosi Törvényszék a szakvéleménnyel érintett polgári per teljes iratanyagát az eljáró tanács rendelkezésére bocsátotta. Tekintettel arra, hogy a kormányrendelet 8. § (1) bekezdése szerint „a Szakértő Testület nevében az eljáró tanács a feltett kérdések és a benyújtott iratok alapján alakítja ki a szakértői véleményt, a tények megállapítására nem végez külön bizonyítást ...”, az eljáró tanács a megkeresés, illetve a megkereséshez csatolt dokumentumok alapján hozta meg szakvéleményét. Az eljáró tanács a felektől ezenkívül dokumentumokat, információkat nem szerzett be, a peres feleket nem kereste meg.

Az eljáró tanács a Fővárosi Törvényszék kérdéseire ad választ szakvéleményében, és rögzíti, hogy a felektől egyéb kérdés ezeken kívül a szakértő testülethez nem érkezett.

Az eljáró tanács a szakvéleményében nem a feltett kérdések sorrendjében válaszol, hanem először az egyes tényállási elemek elemzésével, összefoglalóan vizsgálja meg a jogi helyzetet, majd utána válaszol az egyes konkrét kérdésekre.

A szakértői vélemény kialakításához figyelembe vett tényállás

Az eljáró tanács szakvéleménye kialakításához az alábbi tényállást vette figyelembe.

1. A felperes és az elsőrendű alperes 2004. március 4. napján szállítási-vállalkozási szerződés elnevezésű szerződést kötött, amelynek 1. pontja szerint az elsőrendű alperes mint vállalkozó vállalta, hogy az ajánlatnak megfelelően leszállítja és átadja felperesnek mint megrendelőnek a szerződés szerinti szoftverek licencjogát a szoftverek egyidejű telepítése mellett (a továbbiakban: *vállalkozási szerződés*).

A vállalkozási szerződés mellékletét képezte a *felhasználói (licenc-) szerződés*, amelynek 3. pontja szerint az elsőrendű alperes arra szerzett egyszeri jogot, hogy a vállalkozási szerződésben meghatározott szoftvereket saját üzletkörén belül, saját egyedi számítógépen (vagy hálózatos rendszer megszerzése esetén a szerveren és a hozzákapcsolt 67 db munkaállomáson) használja (a továbbiakban: *2004 felhasználási szerződés*).

A vállalkozási szerződés 1. pontja szerint a felhasználási engedély az alábbi szoftverek alábbi helyen és példányszámban történő felhasználására vonatkozott.

	hely 1.	hely 2.	Összesen
felperesi szoftver 1.	58 munkahely	0	58 munkahely
felperesi szoftver 2.	0	1 munkahely	1 munkahely
felperesi szoftver 3.	4 munkahely	0	4 munkahely
felperesi szoftver 4.	1 munkahely	0	1 munkahely
felperesi szoftver 5.	0	3 munkahely	3 munkahely
Összesen	63 munkahely	4 munkahely	67 munkahely

A vállalkozási szerződés 4. pontja alapján az elsőrendű alperes vállalkozói díjat kért, amely tartalmazza a fenti szoftverek határozatlan időre szóló licencjogát, a telepítés és installálás költségeit, de nem tartalmazza az oktatás és a kiszállás díját.

A vállalkozási szerződés szerinti vállalkozói díjat a felperes 2004. 06. 16. napján kelt számlájával számlázta ki az elsőrendű alperesnek, a számlán feltüntetett szolgáltatás: „Vállalkozói díj a 2004. 03. 04-én megkötött szállítási-vállalkozási szerződés szerint”, amelyet az elsőrendű alperes hiánytalanul meg is fizetett.

A vállalkozási szerződés a fenti szoftverek felhasználásával kapcsolatban az alábbi rendelkezéseket tartalmazta:

- 10.1. pont: a Megrendelő a szoftvereket csak rendeltetésszerűen használja.
- 10.1. pont: a Megrendelő írásbeli engedély nélkül a szoftvert másik gépre nem telepítheti, a telepítés helyét nem változtathatja meg.
- 10.1. pont: a Megrendelő a programot nem másolhatja, nem terjesztheti, és kizárólag a saját működési körében használhatja fel.
- 10.1. pont: a vállalkozó írásbeli engedély nélkül az adott rendszerhez más rendszert vagy modult nem építhet, és az adatbázisokhoz nem nyúlhat.
- 10.2. pont: a Vállalkozó a felperesi szoftver 3., 1., 4., 2. használatának eladója, és kijelenti, hogy a szoftverek saját fejlesztésűek, saját tulajdonában állnak, és azok használati jogának átruházása jogi akadályba nem ütközik.

A 2004 felhasználási szerződés a fenti szoftverek felhasználásával kapcsolatban az alábbi, a jelen szakvélemény szempontjából releváns rendelkezéseket tartalmazta:

- 1. pont: a felhasználási jogot a vevő határozatlan időre vásárolja meg.
- 3. pont: az elsőrendű alperes mint vevő tudomásul veszi, hogy az általa megvásárolt licencjog tárgyát képező felperesi szoftverrendszer személyi és vagyoni jogainak kizárólagos jogosultja a szerzői jog szabályai szerint a felperes.
- 4. pont: a szoftver adott egyedi számítógépen való felhasználásának minősül a szoftvernek az adott számítógép állandó memóriájában és nem állandó memóriájában való tárolás.
- 5. pont: a használati jog nem teszi lehetővé a használat másnak való átengedését, a rendszer egésze, egy része vagy az adatbázis másolását, másolatban vagy eredetiben történő továbbadását.
- 7. pont: a hasznosítási jog nem kizárólagos.

2. A felperes és az elsőrendű alperes 2004. 07. 01. napján *átalánydíjas upgrade- és szerviz-szerződést* kötött, amelynek 1. pontja szerint a felperes vállalta, hogy a szoftverek fejlesztését (upgrade, amely nem tartalmazta a felperes által kifejlesztett új szoftverekre vonatkozó átadási kötelmet), az adatbázis-frissítéseket automatikusan, postán, mágneses adathordozón megküldi, és a 2. pont szerint vállalta a fenti rendszer karbantartását és hibaelhárítását is (a továbbiakban: *2004 upgrade-szerződés*).

A 2004 upgrade-szerződés 9. pontja szerint a megrendelő a szerződés tárgyát képező szoftvert csak rendeltetésszerűen használhatja. Írásbeli engedély nélkül a szoftvert másik gépre nem telepítheti, a telepítés helyét nem változtathatja meg. A programot nem másolhatja, nem terjesztheti, és kizárólag saját működési körében használhatja fel.

A 2004 upgrade-szerződés mellékletében kerültek felsorolásra a supportszolgáltatással érintett szoftverek és felhasználási terjedelmük (a zárójelben jelzett szám az ún. kulcslemez vagy regisztrációs szám).

	hely 1.	hely 2.	hely 3.	Összesen
felperesi szoftver 1.	56 munkahely	0	3 munkahely	59 munkahely
felperesi szoftver 2.	0	1 munkahely	0	1 munkahely
felperesi szoftver 3.	4 munkahely	0	0	4 munkahely
felperesi szoftver 4.	1 munkahely	0	0	1 munkahely
felperesi szoftver 5.	0	3 munkahely	0	3 munkahely
felperesi szoftver 6.	0	1 munkahely	0	1 munkahely
Összesen	61 munkahely	5 munkahely	3 munkahely	69 munkahely

A 2004 upgrade-szerződéssel kapcsolatban a felperes által kiállított számlát a rendelkezésünkre bocsátott iratok között nem leltük fel.

3. Az elsőrendű alperes 2007. augusztus 27-én e-mailben megrendelte a hely 4-re a korábban, a felek között 1997-ben létrejött szerződés alapján DOS alapon telepített programról a felperesi szoftver 1-re való áttérést. A felek 2007. 09. 12-én *felhasználási szerződést* kötöttek ezen új felperesi szoftver 1-re vonatkozóan (a továbbiakban: *2007 felhasználási szerződés*), amelynek 1. pontja szerint a szoftver felhasználói (licenc-) jogát az elsőrendű alperes határozatlan időre kapta meg, és a vele szerződéses viszonyban álló orvosnak a szerződés időtartamára átengedheti, ha az orvos a mellékelt nyilatkozatot aláírja.

A 2007 felhasználási szerződés 2. pontja szerint az elsőrendű alperes a szoftverért jogdíjat fizetett a felperesnek.

A 2007 felhasználási szerződés 3. pontja nem tartalmazta a munkahelyek számát. Egyebekben a 2004 felhasználási szerződéssel egyező rendelkezéseket tartalmazott a szoftver felhasználására vonatkozóan.

A megrendelésből azonban egyértelműen kiderül, hogy egy munkahelyen, a hely 4-ben történő felhasználásra szolt a szerződés.

Az elsőrendű alperes és a felperes 2007. 09. 12. napján ugyanerre a szoftverre vonatkozóan *átalánydíjas upgrade- és szervizszerződést* kötött (a továbbiakban: *2007 upgrade-szerződés*), a 2004 upgrade-szerződés feltételeivel azonosan. Az upgrade-átalánydíjat a 11.1. pontban egygépes verzióra határozták meg. Ez is igazolja, hogy egy munkaállomásra történt a felhasználás engedélyezése.

A felperes a 2007 felhasználási szerződés szerinti jogdíjat a 2009. 09. 13. napján kelt számlájával számlázta ki, a számlán megjelölt szolgáltatás: „korábbi szoftverről upgrade felperesi szoftver 1-re”.

4. Az elsőrendű alperes személyében változás következett be 2007. 08. 01-jétől, és a határozatlan idejű szerződések újrakötése vált szükségessé.

5. A felperes és az elsőrendű alperes erre tekintettel 2008. 07. 04. napján újabb *átalánydíjas upgrade- és szervizszerződést* kötött, amelynek alapján a felperes a korábbi 2004 és 2007 upgrade-szerződéssel lényegében azonos szolgáltatást nyújtott (a továbbiakban: *2008 upgrade-szerződés*). A szoftverek felhasználhatóságára vonatkozóan is a korábbi 2004 és 2007 upgrade-szerződés feltételeit tartalmazta. A szerződés a felek között 2008. 01. 01. napján lépett hatályba. Melléklete tartalmazta a szerződéssel érintett szoftverek körét.

	hely 1.	hely 2.	hely 3.	hely 5.	hely 4.	Összesen
felperesi szoftver 1.	56 munkahely	0	1 munkahely		1 munkahely	58 munkahely
felperesi szoftver 7.	1 munkahely	0	0	0	0	1 munkahely
felperesi szoftver 2.	0	1 munkahely	0	0	0	1 munkahely
felperesi szoftver 3.	4 munkahely	2 munkahely	0	0	0	6 munkahely
felperesi szoftver 4.	1 munkahely	0	0	0	0	1 munkahely
felperesi szoftver 5.	0	3 munkahely	0	0	0	3 munkahely
felperesi szoftver 6.	0	1 munkahely	0	1 munkahely	1 munkahely	3 munkahely
Összesen	62 munkahely	7 munkahely	1 munkahely	1 munkahely	2 munkahely	73 munkahely

A 2008 upgrade-szerződés a felek között 2013. október 1. napjáig volt hatályban, az 2013. október 1. napjával az elsőrendű alperes felmondása folytán szűnt meg.

A 2008 upgrade-szerződés alapján a felperes évente új mellékletlistát állított ki az elsőrendű alperes által használt felperesi szoftverekről, amelyek alapján 2009., 2010., 2011. és 2012.

éven január 1. napjára vonatkoztatva összesen 58 munkahelyre fennálló felperesi szoftver 1.-használatot állapított meg.

6. Az elsőrendű alperes 2008. 10. 10. napján ajánlattételi felhívást bocsátott ki a másodrendű alperes részére. A felhívás célja: a hely 6-on felépítés alatt álló intézmény informatikai-kommunikációs feladatainak a megoldása, infokommunikációs rendszer kiépítése, eszközbeszerzése és szoftverellátása, amelynek részét képezte többek között adatbázisszerverek beszerzése és arra a felperesi szoftver 1. telepítése, konfigurálása, adatbázis migrálása, a tartalékadatbázis-szerverre ugyanezen feladatok elvégzése, Windows Server 2003 típusú terminálszerver beszerzése, szakmai szoftverek telepítése, konfigurálása, szükséges licenckek biztosítása, továbbá szakmai link kiépítése a hely 1. intézménnyel. (a továbbiakban: *felhívás*).

A másodrendű alperes 2008. 10. 17. napján ajánlatot nyújtott be az elsőrendű alperes felhívására, az ajánlat utolsó sorában a „licence-k a hely 6. intézménybe 12 darab” szöveg szerepelt értéken (a továbbiakban: *ajánlat*).

Az elsőrendű alperes 2008. 10. 09-én, a felhívás kiadása előtti napon telefonon ajánlatot kért felperestől a felhívás felperesi szoftveres részére vonatkozóan, amelyre a felperes 2008. 10. 09. napján küldte meg ajánlatát (a továbbiakban: *felperesi ajánlat*). A felperesi ajánlat a felperesi szoftver 1. licence-re vonatkozóan jogdíjat tartalmazott, az upgrade ellátására pedig külön átalánydíjat jelölt meg.

Az első- és másodrendű alperes között a szerződés a felhívásnak és az ajánlatnak megfelelően 2008. 10. 20. napján jött létre (a továbbiakban: *hely 6. szerződés*).

A hely 6. szerződés nem tartalmazott semmilyen rendelkezést a szoftverek szerzői vagyoni jogainak engedélyezésével, átruházásával, felhasználási engedély (licence) adásával, jogdíjjal kapcsolatban. A másodrendű alperes a hely 6. szerződésben kifejezetten kikötötte, hogy harmadik személyek által gyártott szoftverek csak a másodrendű alperes hozzájárulásával és felügyeletével telepíthetők (3/e) pont), a másodrendű alperes teljes körű felelősséget vállal azért, hogy az elsőrendű alperes a leszállított rendszert a szerződés alapján korlátozás nélkül jogosult felhasználni (5/b) pont), a leszállításra kerülő szoftverek tulajdonjoga a vételár teljes kifizetését követően száll át a megrendelőre (5/c) pont). A hely 6. szerződés 1. sz. mellékletének utolsó sora az ajánlattal azonosan tartalmazta a „licence-k a hely 6. intézménybe 12 darab” tételt.

A másodrendű alperes 2009. 05. 20. napján számlájával számlázta ki a munkát, amelynek utolsó sora tartalmazta a „licence-k a hely 6. intézménybe 12 darab” tételt. Ugyanezen szöveget tartalmazta a számla alapját képező 3. sz. teljesítési igazolás is.

A hely 6. szerződés alapján az elsőrendű alperes a hely 6.-ban lévő intézményben 13 munkahelyen futtatta a felperesi szoftver 1-et úgy, hogy a 12 itt lévő számítógép-munkaállomás a hely 1. intézményben lévő elsődleges és másodlagos adatbázisszerverekkel és a Windows Server 2003 terminálszerverrel tartotta a kapcsolatot. A felperesi szoftver a terminálszer-

verre került telepítésre és tárolásra, és a hely 6. intézményben lévő 12 számítógép-munkaállomás ezen terminálszerverhez csatlakozva érte el a felperesi szoftver 1-et.

Az elsőrendű alperes által működtetett rendszerek 2010 folyamán lelassultak, ezért az elsőrendű alperes 2010. október 15-i levelében a felpereshez fordult segítségért. A felperes a terminálszerverhez létesített távoli elérése útján, továbbá a hely 1. és a hely 6. intézményben végzett helyszíni felmérése alapján megállapította, hogy a felperesi szoftver 1-t az elsőrendű alperes a hatályos 58 engedélyezett munkaállomás helyett jóval több munkaállomáson használja, a hely 1. intézményben 41 további munkaállomáson, míg a hely 6. intézményben 15 munkaállomáson, amelyből 9 volt telepített és 6 terminálszerveres elérés (a felperes 2012. 02. 21-i levele).

2011. 04. 04. napján kelt levelében a felperes rögzítette, hogy megküldte az elsőrendű alperesnek a hiányzó licencű szoftverekre vonatkozó felhasználásiszerződés-tervezetet, amelyre azonban az elsőrendű alperes nem válaszolt, és rögzíti, hogy nincs upgrade-szerződés sem ezekre a szoftverekre.

2012. 03. 07-i levelében az elsőrendű alperes elismerte, hogy 13 munkahelyen fut a szoftver a hely 6. intézményben, ebből nincs a felperessel upgrade-szerződése a 8 telepített munkaállomásra vonatkozóan, ezért az ezekre járó upgrade-díjat az elsőrendű alperes megtéríti a felperesnek.

A hely 6. szerződés 2012. 03. 01. napjától hatályos melléklete alapján a felperesi szoftver 1-et az elsőrendű alperes a hely 1. intézményben 81 munkahelyen használja, míg a hely 6. intézményben 13 munkahelyen, azaz összesen 94 munkahelyen, és az elsőrendű alperes ezen munkahelyszám után fizette az upgrade-szolgáltatás átalánydíját 2013. év folyamán is.

A felperes 2012. 03. 09. napján kelt számlájával számlázta ki az elsőrendű alperesnek a felperesi szoftver 1. upgrade-átalánydíját a 2008 upgrade-szerződés alapján 28 munkaállomásra vonatkozóan, amelyből 13 a hely 6. intézményben, 15 pedig a hely 1. intézményben került felhasználásra. A számlán szereplő szolgáltatás megnevezése: „felperesi szoftver 1. upgrade 28 munkahelyre (Hely 6. intézmény + 13, Hely 1. + 15 munkahely) 2008. 07. 04. megkötött szerződés bővítéseként”

A felperes további munkahelyek után ismét számlázott 2013. 03. 23. napján kelt számlájával az elsőrendű alperesnek, a számlán szereplő szöveg: „felperesi szoftver 1. átalánydíj differencia (hálózatos, melléklet szerint) Név 2012. 03. – 06. hó”.

Az elsőrendű alperes a saját utalványozási nyomtatványán az utalványozás jogcímeeként „szoftverkövetést” jelölt meg, és ekként is fizette ki a felperesi számlákat.

*Az eljáró tanács szakvéleménye**Az eljáró tanács összefoglaló szakvéleménye**1. Az elsőrendű alperesnek adott felhasználási engedély terjedelme és tartalma, a megkötött szerződések típusai*

Ahhoz, hogy megállapításra kerülhessen, hogy az elsőrendű alperes milyen mértékű, terjedelmű, tartalmú felhasználási engedéllyel rendelkezett a felperesi szoftver 1-re vonatkozóan, figyelembe kell venni a szerzői jogról szóló törvénynek a felhasználási szerződés tartalmára, értelmezésére vonatkozó rendelkezéseit, és ezek tükrében meg kell vizsgálni a létrejött szerződéseket.

A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (Szt.) 16. §-a szerint:

(1) A szerzői jogi védelem alapján a szerzőnek kizárólagos joga van a mű egészének vagy valamely azonosítható részének anyagi formában és nem anyagi formában történő bármilyen felhasználására és minden egyes felhasználás engedélyezésére. E törvény eltérő rendelkezése hiányában a felhasználásra engedély felhasználási szerződéssel szerezhető.

(4) Ha e törvény másképp nem rendelkezik, a szerzőt a mű felhasználására adott engedély fejében díjazás illeti meg, amelynek – eltérő megállapodás hiányában – a felhasználáshoz kapcsolódó bevétellel kell arányban állnia. A díjazásról a jogosult csak kifejezett nyilatkozáttal mondhat le. Ha a törvény a felhasználási szerződés érvényességét megszabott alakhoz köti, a díjazásról való lemondás is csak a megszabott alakban érvényes.

(6) Jogosulatlan a felhasználás különösen akkor, ha arra törvény vagy az arra jogosult szerződéssel engedélyt nem ad, vagy ha a felhasználó jogosultságának határait túllépve használja fel a művet.

Az Szt. 42. §-a kimondja, hogy:

(1) felhasználási szerződés alapján a szerző engedélyt ad művének a felhasználására, a felhasználó pedig köteles ennek fejében díjat fizetni.

(2) A felhasználási szerződés tartalmát a felek szabadon állapítják meg. A felhasználási szerződésre vonatkozó rendelkezésektől egyező akaratú eltérhetnek, ha e törvény vagy más jogszabály az eltérést nem tiltja.

(3) Ha a felhasználási szerződés tartalma nem állapítható meg egyértelműen, a szerző számára kedvezőbb értelmezést kell elfogadni.

Az Szt. 43. §-a rögzíti, hogy:

(3) A felhasználási engedély korlátozható valamely területre, időtartamra, felhasználási módra és a felhasználás meghatározott mértékére.

(4) Jogszabály vagy a szerződés eltérő rendelkezése hiányában a felhasználási engedély Magyarország területére terjed ki, és időtartama a szerződés tárgyát képező műhöz hasonló művek felhasználására kötött szerződések szokásos időtartamához igazodik.

(5) Ha a szerződés nem jelöli meg azokat a felhasználási módokat, amelyekre az engedély vonatkozik, illetve nem határozza meg a felhasználás megengedett mértékét, az engedély a szerződés céljának megvalósításához elengedhetetlenül szükséges felhasználási módra és mértékre korlátozódik.

Az Szjt. 44. §-a szabályozza az ismeretlen felhasználási módra kötött szerződés semmisségét:

(2) A szerződés megkötésekor ismeretlen felhasználási módra vonatkozó felhasználási engedély érvényesen nem adható. A felhasználásnak a szerződés megkötését követően kialakuló módszere nem tekinthető a szerződés megkötésekor még ismeretlen felhasználási módnak pusztán azért, mert a korábban is ismert felhasználási mód megvalósítását hatékonyabban, kedvezőbb feltételekkel vagy jobb minőségben teszi lehetővé.

Az Szjt. 45. §-a rendelkezik a kötelező alakiságról:

(1) A felhasználási szerződést – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – írásba kell foglalni.

(2) Nem kötelező a szerződés írásba foglalása napilapban vagy folyóiratban történő közétételre kötött szerződés esetén.

Az Szjt. 46. §-a pedig további korlátozást állapít meg a továbbruházhatósággal kapcsolatban: (1) A felhasználó az engedélyt harmadik személyre csak akkor ruházhatja át, illetve csak akkor adhat harmadik személynek további engedélyt a mű felhasználására, ha azt a szerző kifejezetten megengedte.

A perbeli szerződésekre a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. tv. (a továbbiakban: Ptké.) 50. §. (1) bekezdése alapján alkalmazandó régi Ptk. (1959. évi IV. törvény) 205. §-a szerint a szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre, a szerződés létrejöttéhez a feleknek a lényeges, valamint a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben való megállapodása szükséges. Nem kell a feleknek megállapodniuk olyan kérdésekben, amelyeket jogszabály rendez.

1.1. A létrejött felhasználási szerződések

A fenti tényállás alapján megállapítható, hogy az elsőrendű alperes és a felperes a vállalkozási szerződés és az annak mellékletét tartalmazó 2004 felhasználási szerződés, továbbá a 2007 felhasználási szerződés alapján volt jogosult a felperesi szoftverek használatára, a felek között ezt követően, így a 2008–2013 közötti időszakban sem szóbeli, sem írásbeli, sem ráutaló magatartással felhasználási szerződés nem jött létre, tekintettel arra, hogy a 2004, 2007, 2008 upgrade-szerződések felhasználási engedélyt, jogátruházást nem tartalmaznak.

A vállalkozási szerződés és az annak mellékletét képező 2004 felhasználási szerződés együttesen, továbbá a 2007 felhasználási szerződés létező és érvényes felhasználási szerződések, mivel a felek abban a felhasználási engedély megadásához szükséges valamenny-

nyi lényeges szerződési elemben megállapodtak a szerződésekre alkalmazandó régi Ptk. 205. §-ának megfelelően. A felhasználási szerződés létezéséhez a szerződésnek az alábbi lényeges elemeket kell tartalmaznia:

- a) felek megjelölése,
- b) a mű meghatározása,
- c) felhasználási engedély adása,
- d) az engedélyezett felhasználás módja és mértéke,
- e) ellenérték megjelölése (kivéve, ha ingyenes szerződésről van szó).²

Ezen lényegi elemeket a vállalkozási szerződés és a 2004 felhasználási szerződés, továbbá a 2007 felhasználási szerződés kivétel nélkül tartalmazza, hiszen mindkét szerződés felsorolja a szoftvereket, amelyekre a szerződés vonatkozik (a 2004-es vállalkozási szerződés 1. pontja, a 2007 felhasználási szerződés 1. pontja – a mű meghatározása ezzel teljesül), felhasználási engedélyt ad az elsőrendű alperesnek (vállalkozási szerződés 1. pont, 2004 felhasználási szerződés 1. és 3. pont, 2007 felhasználási szerződés 1. pont), és egyben meg is határozza a felhasználás módját, időbeli és egyéb terjedelmét és mértékét, szigorú korlátozásokat, felhasználási módokra vonatkozó tilalmakat beépítve a szerződésekbe (vállalkozási szerződés 10.1–10.2. pont, 2004 felhasználási szerződés 1., 3., 4., 5. és 7. pont; 2007 felhasználási szerződés 3., 4., 5. és 7. pont), továbbá az ellenértéket is meghatározza, kifejezetten előírja, hogy jogdíjat kell fizetni a felhasználási engedély ellenértékéért, a jogdíj mértékét a 2007 felhasználási szerződés 2. pontja kifejezetten tartalmazza, míg a 2004 felhasználási szerződéshez tartozó jogdíj az ezen szerződéshez elválaszthatatlanul kapcsolódó 2004-es vállalkozási szerződés 4. pontjában kerül a vállalkozói díj részeként meghatározásra, kifejezetten kiemelve, hogy a vállalkozói díj magában foglalja a szoftverek határozatlan időre szóló licencjogát is.

Ki kell emelni, hogy a szerződések szóhasználatában a „licencjog” a Sztj. fogalomrendszerére szerinti felhasználási engedélyt jelent, annak egy szinonimája, ebből eredően a felhasználási szerződés és a licencszerződés fogalmilag megegyezik.

Ezzel ellentétben a felperes és az elsőrendű alperes között létrejött 2004, 2007 és 2008 upgrade-szerződések nem tartalmazzák a felhasználási szerződés valamennyi kötelező lényeges elemét, azokból hiányzik:

- a) a felhasználási engedély adására vonatkozó megállapodás,
- b) az engedélyezett felhasználás módja és mértéke,
- c) a felhasználás ellenértéke, azaz a jogdíj.

Az Sztj. fent idézett 16. § (1) bekezdése kifejezetten kimondja, hogy felhasználási engedély felhasználási szerződéssel szerzhető. A szoftverfrissítésre, jogszabálykövetésre, hibaelhárításra, karbantartásra (együttesen: support) vonatkozóan létrejött 2004, 2007 és 2008 upgrade-szerződések tartalmazza ugyan a művek felsorolását, megjelöli a feleket

² Ugyanezt megerősíti *dr. Faludi Gábor*: A felhasználási szerződés című könyvében is. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1999, p. 109.

és tartalmaz bizonyos tilalmakat a szoftverek felhasználására vonatkozóan, azonban nem tartalmazza a felek kifejezett megállapodását arra, hogy az upgrade-/supportszolgáltatás alapját képező szoftverekre a felperes felhasználási engedélyt ad az elsőrendű alperesnek. A teljesen hiányzó engedélyt maga az Sztj. értelmező és a felhasználási jog terjedelmének meghatározását segítő fent hivatkozott rendelkezései [Sztj. 42. § (3) bekezdés, 43. § (3)–(5) bekezdés, 44. § (2) bekezdés] sem pótolják. Ebből eredően a felek között a 2004, 2007 és 2008 upgrade-szerződés a tárgyat képező szoftverek tekintetében nem felhasználási szerződés, hanem megbízási/vállalkozási jellegű szerződés, amely szerzői jogi jogosultságot az elsőrendű alperes oldalán nem keletkeztet.

Ugyanez igaz a 2008 upgrade-szerződéshez évente csatolt melléletekre is. Ezen melléletek a szerződés tárgyát, azaz a supportszolgáltatással érintett szoftverek körét határozzák meg évről-évre, a 2012. év vonatkozásában pedig az év közbeni változásra tekintettel 2012. 01. 01.-től 2012. 03. 01.-ig tartó időtartamra és a 2012. 03. 01.-től 2012. 12. 31.-ig tartó időtartamra, valamint az utolsó melléklet tekintetében a 2013. 01. 01.-től a szerződés megszűnéséig, azaz 2013. 09. 30. napjáig tartó időtartamra.

Az a tény, hogy a felek 2012. március 1.-től kibővítették olyan szoftverekkel is a 2008 upgrade-szerződéshez csatolt mellékletet, amelyek addig nem szerepeltek a szerződés tárgyában, nem jelenti azt, hogy ezen szoftverekre vonatkozóan a felek felhasználási szerződést kötöttek, és hogy ezekre a szoftverekre vonatkozóan a felperes az elsőrendű alperesnek felhasználási engedélyt adott. Ezen szoftverekre vonatkozóan a 2008 upgrade-szerződés nem tartalmaz felhasználási engedélyt, vagyis a felhasználási szerződés lényeges elemei hiányoznak, így ezen szoftverekre vonatkozóan a felek között nem jött létre felhasználási szerződés.

Ezt alátámasztják az alábbi tények:

- a felperes 2011. 03. 04.-én kelt levelében ajánlatot tett az elsőrendű alperesnek a hiányzó szoftverek licenceinek, azaz felhasználási engedélyének a megvásárlására, ennek ellenértékét is megjelölte a felperes, vagyis a felperes úgy tekintette, hogy ezen szoftverekre nem jött létre felhasználási szerződés az elsőrendű alperessel;
- a felperes 2011. 04. 04.-én kelt, az elsőrendű alperesnek küldött levelében rögzíti, hogy megküldte az elsőrendű alperesnek az ezen szoftverek felhasználási engedélyére vonatkozó felhasználásiszerződés-tervezetet (ajánlatot), arra azonban az elsőrendű alperestől nem kapott visszajelzést, és azt is megállapította, hogy ezen szoftverekre egyébként a feleknek support (upgrade-) -szerződésük sincs;
- az elsőrendű alperes 2012. 03. 07.-i, a felperesnek küldött levelében elfogadja, hogy nincs a felperessel support (upgrade-) -szerződése, azonban a felperes által megküldött felhasználási szerződést továbbra sem fogadja el, arról az elsőrendű alperes mindvégig hallgat;
- a felek 2012. március 1.-től megállapodtak a supportszerződés kiegészítésében a fellet új szoftverekre vonatkozóan, azonban ezen szoftverek tekintetében a felek között továbbra sem jött létre felhasználási szerződés.

A felperes részéről az, hogy az elsőrendű alperessel fennálló 2008 upgrade-szerződését kiterjesztette 2012. 03. 01. napjától az elsőrendű alperes által felhasználási engedély nélkül használt szoftverekre, nem jelent hallgatólágosan, ráutaló magatartással történő felhasználási engedély-adást, mivel:

- az Szjt. fent idézett 16. § (1) bekezdése szerint felhasználási engedély csak felhasználási szerződéssel adható, illetve szerezhető;
- az Szjt. 45. § (1) bekezdése szerint a felhasználási szerződést kötelezően írásba kell foglalni;
- itt nem az alakiság megsértésével kötött, alakilag érvénytelen felhasználási szerződésről van szó, hanem nem létező felhasználási szerződésről, mivel a felhasználási engedély teljes mértékben hiányzott.

A 2008 upgrade-szerződés tárgyának 2012. március 1-től történő kibővítése tehát nem változtatta meg a felek közötti 2008 upgrade-szerződés típusát, az továbbra is csak egy megbízási/vállalkozási típusú szerződés maradt, amelyért az elsőrendű alperes a kibővített szoftverlista alapján fizetett többletdíjazást a felperesnek.

1.2. Az egyes szerződések alapján kibocsátott számlák

A felperes által az egyes szerződésekkel összefüggésben kibocsátott számlák is alátámasztják, hogy a felperes különbséget tett a felhasználási jog ellenértéke és a supportszolgáltatás ellenértéke, vagyis a felhasználási (licence-) és a szoftverkövetésre, upgrade-szolgáltatásra, hibaelhárításra, karbantartásra létrejött szoftverfrissítési, jogszabálykövetési (support) szerződések között, az elsőrendű alperesi utalványok pedig azt igazolják, hogy maga az elsőrendű alperes is megbízási/vállalkozási típusú szoftverkövetési díjnak tekintette a 2004, a 2007 és a 2008 upgrade-szerződés után a felperesnek fizetett díjakat mind 2012. március 1. előtt, mind pedig azt követően. Az alábbi táblázatban foglalja össze az eljáró tanács az egyes szerződések alapján kibocsátott felperesi számlákat.

Vonatkozó szerződés	Számla száma	Számla kelte	Számla tartalma (szolgáltatás leírása)
Vállalkozási szerződés és 2004 felhasználási szerződés		2004. 06. 16.	„Vállalkozói díj a 2004. 03. 04-én megkötött szállítási-vállalkozási szerződés szerint”
2004 upgrade-szerződés	Nincs az iratok között ezen szerződés alapján kibocsátott számla		
2007 felhasználási szerződés		2009. 09. 13.	4. tétel: „upgrade felperesi szoftver 1-re”
2007 upgrade-szerződés		2009. 09. 13.	3. tétel: „felperesi szoftver 7. átalánydíj 2007. 09–12. hó”
2008 upgrade-szerződés 2012. 03. 01. előtt	Nincs az iratok között ezen szerződés 2012. 03. 01. előtti időszakára kibocsátott számla		

Vonatkozó szerződés	Számla száma	Számla kelte	Számla tartalma (szolgáltatás leírása)
2008 upgrade-szerződés 2013. 03. 01. után		2013. 03. 09.	„felperesi szoftver 1 upgrade 28 munkahelyre (hely 6. intézmény + 13, hely 1. + 15 munkahely) 2008. 07. 04. megkötött szerződés bővítéseként”
		2013. 03. 23.	„felperesi szoftver 1. átalánydíj differencia (hálózatos, melléklet szerint) Név 2012. 03–06. hó”.

Az elsőrendű alperes a felperes által 2008. 03. 01. után kibocsátott két számlában foglalt ellenértéket önmaga is a 2008 upgrade-szerződés szerinti szoftverkövetési szolgáltatás ellenértékének tekintette, ezt igazolja, hogy a számlák kifizetésére vonatkozóan kibocsátott utalványokon ő maga tüntette fel a megjegyzés rovatban a fizetés jogcímeként, hogy: „SZOFTVERKÖVETÉS”, illetve: „SZOFTVERKÖVETÉS – 2012. 03–06. hó”.

A felperes a fenti táblázatból is láthatóan különbséget tett a kétfajta szerződés szerinti ellenérték jogcíme között, és ezt a kibocsátott számlákban is megjelenítette. A szoftverkövetési, upgrade-szerződések díjának kiszámlázásakor vagy megjelent az átalánydíj kifejezés a számlán (lásd a 2007 upgrade-szerződés alapján kiállított számla vagy a 2008. upgrade-szerződés kibővített szoftverei után kiállított számla), vagy pedig az upgrade-szolgáltatásról szóló számlában megjelölte magát az upgrade-szerződést (lásd a számla, amely dátum szerint megjelölve nem lehet más, mint a felek között létrejött 2008 upgrade-szerződés).

Ezen túlmenően az upgrade-szerződések szerinti átalánydíj számlázásánál mindig megjelenik egy időintervallum, amelyre vonatkozóan a díjat kiszámlázzák.

Ezzel szemben ahol a felperes nem ilyen átalánydíjas upgrade-szolgáltatás ellenértékét számlázza ki, hanem a felhasználási engedély ellenértékét, ott nem kerül feltüntetésre átalánydíj és időszak megjelölése sem, hiszen a felhasználási engedélyt a felperes határozatlan időre adta az elsőrendű alperesnek, ott a számlán szereplő szolgáltatás vagy vállalkozói díj, vagy a 2007-es felhasználási szerződés esetében maga az elvégzett szolgáltatás, vagyis az átállás leírása. A szerződések alapján viszont egyértelműen beazonosítható, hogy ezen díjak egyszeri díjak, amelyek a jogdíjat (licencdíjat) is magukban foglalják.

Az eljáró tanács kiemeli, hogy az egyes szerződések alapján kibocsátott felperesi számlák szöveges tartalma legfeljebb csak segíthet a létrejött szerződések értelmezésében, azonban semmiképpen sem képezhet a felek között szerződést, és nincs olyan hatása, amely a meglévő írásbeli szerződések tartalmát módosítaná.

Az eljáró tanács azt is fontosnak tartja megemlíteni, hogy a rendelkezésére álló iratok és nyilatkozatok alapján a felperes nem mondott le a nem jogosított szoftverek után őt megillető jogdíjigényéről, és a fenti két 2012. évi számla kibocsátása és a 2008 upgrade-szerződés kiterjesztése ezen új, engedély nélküli szoftverekre sem jelenti a felperes részéről az ezen szoftverek után járó jogdíjról való lemondást, tekintettel arra, hogy az Szjt. fent idézett 16. § (4) bekezdése alapján a szerzői jogosult a jogdíjról csak kifejezett, írásbeli jognyilatkozattal

mondhat le, amely a jelen ügyben az eljáró tanács tudomása alapján nem történt meg. Ezt erősíti meg a Legfelsőbb Bíróság is a BH 1992/633. számú döntésében.

Mindezekon felül a felperes 2008. 10. 09. napján kelt, az elsőrendű alperesnek megküldött ajánlatában is kifejezetten külön sorban, külön tételként tüntette fel az új hely 6. intézménybe szánt szoftverek licencjogainak ellenértékét, és ehhez képest az ajánlat elkülönítetten tartalmazta a szoftverekre vonatkozó upgrade-szolgáltatás átalánydíjas ellenértékét „átalánydíj: a kért rendszerre a 2008-ban érvényes karbantartási díjak” cím alatt.

1.3. Az alperesi felhasználási engedély terjedelme

A 2004 és 2007 felhasználási szerződés alapján az elsőrendű alperes a per tárgyát képező felperesi szoftver 1-et összesen 59 munkaállomáson volt jogosult felhasználni, ebből a 2004 felhasználási szerződés alapján 58 munkaállomáson a kulcslemez felperesi szoftver 1-et, a 2007 felhasználási szerződés alapján pedig további 1 munkaállomáson a ... regisztrációs számú felperesi szoftver 1-et.

A felek között létrejött 2004 upgrade-szerződés szerint az upgrade-szolgáltatást a felperes a hely 1. intézményben 56 munkaállomásra és további 3, a hely 3. intézményben lévő munkaállomásra nyújtotta, vagyis összesen 59 munkaállomás vonatkozásában.

A 2008 upgrade-szerződés alapján a felperes az upgrade-szolgáltatást a hely 1. intézményben 56 munkaállomásra, a hely 3. intézményben 1 munkaállomásra és további 1 munkaállomásra a hely 4. intézményben nyújtotta, azaz összesen 58 munkahelyre.

Az upgrade-szerződések és a két felhasználási szerződés eltéréseit a jogosított munkaállomásszám tekintetében nem kell figyelembe venni, hiszen a fenti 1.1. pontban részletesen kifejtettek alapján a felperes felhasználási engedélyt a felperesi szoftver 1-re vonatkozóan az upgrade-szerződésekben nem adott az elsőrendű alperesnek, a felhasználási engedélyeket a 2004 és 2007 felhasználási szerződés tartalmazta. Tehát annak megállapításakor, hogy hány munkaállomáson történő felhasználásra szerzett jogot az elsőrendű alperes, a két felhasználási szerződést kell figyelembe venni attól függetlenül, hogy mi szerepel az upgrade-szerződésekben.

Az upgrade-szerződésekben (2004, 2007 és 2008 upgrade-szerződés és azok mellékletei) feltüntetett munkaállomásszámoknak tehát annyiban lehet csak jelentőségük, hogy azok alapján állapítható meg, hogy az elsőrendű alperes egy adott időszakban a 2004 és 2007 felhasználási szerződésben meghatározott maximális számú munkahelyre vonatkozó felhasználási engedély kereteit túllépte-e, azaz ténylegesen hol, hány munkaállomáson, milyen szoftvert használt.

A vállalkozási szerződés és az annak mellékletét képező 2004 felhasználási szerződés alapján az elsőrendű alperest csak nagyon szűk körű felhasználási engedély illette meg a felperesi szoftver 1-re vonatkozóan, amelyet a könnyebb áttekinthetőség érdekében táblázatban jelenítünk meg.

	Szerződéses rendelkezés	Szerződés vonatkozó szakasza	Szjt. vonatkozó szakasza
Felhasználási engedély időbeli hatálya	határozatlan időtartamra (a szoftver teljes védelmi idejére)	vállalkozási szerződés 1. pont, 2004 felhasználási szerződés 1. pont	43. § (3) és (4)
Felhasználási engedély területi hatálya	Magyarország területe, illetve ahol telepítési hely került meghatározásra, ott a telepítés helye, a jelen esetben ez a hely 1. intézmény	nem jelöli meg	43. § (4)
Felhasználási engedély példányszámkorlátja	58 munkahelyre telepítve vagy hálózatos rendszer esetén a szerveren és a hozzákapcsolt 58 munkaállomáson	vállalkozási szerződés 1. pont, 2004 felhasználási szerződés 3. pont	43. § (3)
Engedélyezett felhasználási módok	saját működési körében való futtatás és képernyőn megjelenítés, a szoftver tárolása az adott számítógép állandó vagy nem állandó memóriájában	2004 felhasználási szerződés 3. és 4. pont	
Tiltott felhasználási módok, egyéb korlátozások	<ul style="list-style-type: none"> – más gépre nem lehet telepíteni – a telepítés helye nem változtatható meg – tilos terjeszteni, továbbadni – tilos részben vagy egészben másolni (többszörözni) – hozzá más rendszer vagy modul nem építhető – tilos bérbe, haszonkölcsönbe, lízingbe, kölcsönbe vagy szívességi használatba adni – tilos a szoftvert felbontani, részeire szedni, felépítését, összetételét, megoldási módjait elemezni, vizsgálni – tilos a szoftvert más szoftverbe beépíteni, felhasználni – tilos átdolgozni 	vállalkozási szerződés 10.1. és 10.2. pont, 2004 felhasználási szerződés 3. és 5. pont	46. § (1) 47. § (1)–(4)
Kizárólagosság	nem kizárólagos	2004 felhasználási szerződés 7. pont	43. § (1)

Ahogy az a fenti táblázatból is jól látható, a felperes csak a szoftver felhasználásához feltétlenül szükséges mértékű felhasználási engedélyt biztosította az elsőrendű alperesnek, amely alapján az elsőrendű alperes csak arra volt jogosult, hogy a szoftvert maximum 58 munkaállomáson (számítógépen) futtassa, képernyőn megjelenítse és tárolja. Ezt igazolja az Szjt. 42. § (3) bekezdése is, amely kimondja, hogy ha a felhasználási szerződés tartalma nem állapítható meg egyértelműen, akkor a szerző, vagyis jelen esetben a szerzői jog Szjt. 106. § (1) bekezdése szerinti más jogosultja, azaz a felperes számára kedvezőbb értelmezést kell elfogadni, az Szjt. 43. § (5) bekezdése pedig azt is kimondja, hogy amennyiben a szerződés nem jelöli meg azokat a felhasználási módokat, amelyekre az engedély vonatkozik, illetve

nem határozza meg a felhasználás megengedett mértékét, az engedély a szerződés céljának megvalósításához elengedhetetlenül szükséges felhasználási módra és mértékre vonatkozik, amely szoftverek esetében a fent jelzett három felhasználási mód.

A felek szerződésükben így eltértek az Sztj. 59. § (1) bekezdésében meghatározott speciális szabad felhasználási szabályoktól is, tekintettel arra, hogy az Sztj. 59. § (1) bekezdése az eltérést kifejezetten megengedte:

59. § (1) *Eltérő megállapodás hiányában* a szerző kizárólagos joga nem terjed ki a többszörösítésre, az átdolgozásra, a feldolgozásra, a fordításra, a szoftver bármely más módosítására – ideértve a hiba kijavítását is –, valamint ezek eredményének többszörösítésére annyiban, amennyiben e felhasználási cselekményeket a szoftvert jogszerűen megszerző személy a szoftver rendeltetésével összhangban végzi.

(2) A felhasználási szerződésben sem zárható ki, hogy a felhasználó egy biztonsági másolatot készíthessen a szoftverről, ha az a felhasználáshoz szükséges.

(3) Aki a szoftver valamely példányának felhasználására jogosult, a szerző engedélye nélkül is megfigyelheti és tanulmányozhatja a szoftver működését, továbbá kipróbálhatja a szoftvert annak betáplálása, képernyőn való megjelenítése, futtatása, továbbítása vagy tárolása során abból a célból, hogy a szoftver valamely elemének alapjául szolgáló elgondolást vagy elvet megismerje.

A szerződés eltérő rendelkezése miatt az elsőrendű alperes nem volt jogosult a szoftvert még a rendeltetésével összhangban sem többszörözni, átdolgozni, feldolgozni, fordítani, módosítani, hibáit kijavítani, ez alól egyetlen kivétel a biztonsági másolat készítése, ugyanis a jogszabály szerint még szerződéssel sem lehet az elsőrendű alperes biztonsági másolat készítésére vonatkozó jogát korlátozni, kizárni. Az elsőrendű alperes tehát a szoftverről legfeljebb egy példányban biztonsági másolatot készíthetett, azonban ezenkívül a szoftvert nem többszörözhetette, másolhatta át, nem telepíthette máshova.

Az Sztj. 59. § (1) bekezdése szerinti „szoftver rendeltetésével összhangban” fordulat azt jelenti, hogy amennyiben nem lenne a szerződés eltérő rendelkezése, az elsőrendű alperes akkor is csak a számára adott felhasználási engedély keretei között, a felhasználási engedélyben foglalt felhasználás során és érdekében valósíthatja meg a kivételként felsorolt felhasználásokat, és csak annak érdekében, hogy számára a felhasználási engedélyben engedélyezett felhasználás szerinti célt, amely a szoftver rendeltetése, megvalósítsa. Ezért a kivételt nem lehet a felhasználási engedélyen túl értelmezni – például ez a szabály nem enged meg több gépre történő telepítést, mint ami az engedély által lehetséges.³

Ebből eredően tehát az elsőrendű alperes csak a szoftver 58 munkaállomáson való futtatása érdekében lett volna a szerződés eltérő rendelkezésének hiányában is jogosult a szoftver többszörösítésére, semmiképp nem vonatkozott volna szerződéses eltérés hiányában sem ez a szabad felhasználási kivétel arra, hogy annak érdekében többszörözze a szoftvert egy szer-

³ Gyertyánfi Péter (szerk.): Nagykommentár a szerzői jogi törvényhez. Wolters Kluwer Kft., Budapest, 2014, p. 376–377.

veren, hogy a szoftver 58 munkaállomáson több munkaállomáson történő elérését, futtatását biztosítsa. E kérdés azonban annyiban irreleváns is, hogy a felek közötti 2004 felhasználási szerződés kifejezetten ki is zárta ezt a szabad felhasználást, amikor megtiltotta a szoftver többszörözését (másolását), más helyre telepítését (ami szintén többszörözésnek minősül), vagy a telepítési hely megváltoztatását (ami szintén többszörözésnek minősül).

Az elsőrendű alperes 2008. október 10. napján meghirdetett ajánlattételi felhívásában meghatározott célok, vagyis az, hogy a hely 6. intézményben kerüljön kialakításra olyan informatikai rendszer, amely lehetővé teszi, hogy az ott lévő munkaállomások (számítógépek) a hely 1. intézményben lévő terminálszerverről érjék el többek között a felperesi szoftvert is, nem minősültek az Sztj. 59. § (1) bekezdés szerinti, a felperesi szoftver rendeltetésével összhangban állónak, tekintettel arra, hogy ezáltal a felperes által az elsőrendű alperesnek adott felhasználási engedély keretei, mértéke (az 58 munkaállomás a hely 1. intézményben) túllépésre kerültek.

1.4. A terminálszerveren keresztül történő felhasználás jogi megítélése, összevetése a felhasználási engedély terjedelmével

Ahhoz, hogy meghatározható legyen, hogy történik-e, és ha igen, milyen típusú felhasználás egy szoftver terminálszerveren keresztül történő felhasználása során, ki kell térni a terminálszerver működésére.

Az elsőrendű alpereshez a másodrendű alperes a közöttük létrejött szerződésnek megfelelően egy Windows Server 2003 típusú terminálszervert szerzett be és szerelt fel összesen az ehhez a szerverhez tartozó standard 5+5 CAL és 10 klienshozzáférési licenccel.

A terminálszerver nagy teljesítményű szerver, amelyen a munkaállomással (idegen szóval klienssel) bejelentkezett felhasználók alkalmazásai futnak. A bejelentkezéstől a kijelentkezésig ez a szerver vezérel minden felhasználói folyamatot. A terminálszolgáltatás több terminálszerver együttműködésével is megoldható.

A terminálszolgáltatás koncepciója rendkívül egyszerű: lényegében több billentyűzet, egér és monitor van egyetlen szerverrel összekötve. A felhasználók ezt a gépet egyszerre használják, de mindenki úgy látja, mintha az egész gépet csak ő használná, és nincs tudomása a többiekéről. Egy munkaállomás terminálszerverre való kapcsolódásakor a következő folyamatok sorozata történik.

1. A felhasználó leüt egy billentyűt vagy kattint egyet az egérrel.
2. A billentyűzet vagy az egér a megfelelő jelet a számítógépnek kábelén vagy rádióhullámokon továbbítja.
3. A számítógép (munkaállomás) továbbküldi a beérkezett jelet a terminálszervernek, amely a felhasználó folyamatához tartozó alkalmazásnak továbbítja a megfelelő információt.

4. A terminálszerveren futó alkalmazás feldolgozza a kapott információt, és ennek megfelelően elkészíti a monitor képének frissítését.
5. A terminálszerver visszaküldi a felhasználó folyamatához tartozó hálózati kapcsolaton a frissített monitorképet a munkaállomásnak.
6. A monitor megjeleníti az új képet, azt a felhasználó érzékeli.

A terminálszerverhez csatlakozó munkaállomás-számítógépben elegendő csak egy kis teljesítményű processzor a beérkező jelek továbbításához és a terminál felől jövő jelek monitorra küldéséhez. Másrészt a terminálszervereknek nemcsak az alapvető be- és kiviteli funkciókat kell ellátniuk, hanem komoly operációs rendszerrel több folyamatot kell kezelniük egyszerre, és több, esetenként nagy memóriaigényű alkalmazást kell futtatniuk.⁴

A Windows Server 2003 terminálszerver is a fenti elvek szerint működik oly módon, hogy lehetővé teszi többszörös, párhuzamos kliens munkamenetek (angol kifejezéssel élve: client sessions) szerveren történő tárolását és lefolytatását. A terminálszolgáltatás négy fő elemből épül fel: magából a terminálszerver multifelhasználói rendszermagjából (Windows Server 2003 multi-user kernel), a távoli asztal kliensekből (Remote Desktop Client), a terminálszolgáltatásra vonatkozó licencből (Terminal Services Licensing) és a munkamenetirányító szolgáltatásból (Session Directory Services).

A távoli asztalklienseken lévő kliensszoftver biztosítja a terminálszerver és a kliensszámítógép közötti kapcsolatot. A terminálszolgáltatásra vonatkozó licenc biztosítja, hogy a terminálszerver a klienshozzáférési licenc (Terminal Server Client Access License – TS CAL) tokeneket létrehozza és fenntartsa azokra az eszközökre és felhasználókra, amelyek csatlakoznak a terminálszerverhez.

A munkamenet-irányító szolgáltatás (Session Directory Services – SD) az egyes felhasználónevekkel megjelölt munkameneteket tartja nyilván, és engedélyezi a felhasználónak a terminálszerverhez történő újrapcsolódást oda, ahol a felhasználó lecsatlakozott munkamenete van, és visszafoglalja ezt a munkamenetet.

Minden egyes, a terminálszerverhez történő kapcsolódás a kliensgépről úgy történik, hogy a kapcsolat kap egy egyedi munkamenet-azonosítót (SessionID), amely a terminálszerverhez tartozó egyedi munkamenetet jelez, és minden folyamat, amelyet ebben a munkamenetben hoznak létre, a hozzárendelt SessionID azonosítóval kerül rögzítésre az adott munkamenetben, hogy megkülönböztesse a saját névteret más munkamenetnévterektől.

A terminálszerver-szolgáltatás jellemzője, hogy minden alkalmazás, szoftver a szerveren fut. Minden egyes felhasználó a saját egyéni munkamenetébe, részlegébe jelentkezik be, és csak a saját munkamenetét, részlegét látja, amelyet a szerver operációs rendszere irányít, és

⁴ Robert L. Willimas: Thick or thin? Evaluating thin clients is sustaining library technology. Magyar fordításban megjelent: Terminálszolgáltatás a könyvtárakban. Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, Könyvtár- és Információtudományi szakfolyóirat, 53. évf. 10. sz., 2006: http://tmt.omikk.bme.hu/issue.html?issue_id=476, letöltve: 2015. 03. 15.

független az összes többi más felhasználó munkamenetétől. A felhasználók lényegében úgy használhatják és kezelhetik ezt a saját munkamenetüket, mintha az a saját személyi számítógépük lenne.

Amikor egy felhasználó bejelentkezik a terminálszerverrel való kapcsolat létrehozása céljából, akkor az azonosítását követően ezen kapcsolat részére a rendszer egy létező szabad Win32k felhasználói munkamenetet keres, és a felhasználó előtt megjelenik a terminálszerver belépési képernyője. Automatikus belépés esetén a kódolt felhasználónév és jelszó a terminálszervernek kerül továbbításra, és megtörténik a belépés. Ha éppen nem áll rendelkezésre szabad munkamenet, a terminálszerver felhívja a munkamenet-irányítót (Session Manager), hogy hozzon létre egy új felhasználói felületet az új munkamenet részére.

Ha a felhasználó ki akar jelentkezni a munkamenetéből, akkor a munkamenetben lévő valamennyi folyamat és az összes virtuálistemória-terület megmarad. Amikor ugyanaz a felhasználó újra csatlakozik a terminálszerverhez, a szerver betölti a már létező, megmaradt munkamenetet, és ismét elérhetővé teszi azt a felhasználónak.

Annak érdekében, hogy a kliensszámítógépek a terminálszerverrel együttműködjenek, valamennyi kliensgéphez vagy felhasználóhoz, amely/aki a terminálszerveren munkamenetet kíván futtatni, szükséges a terminálszerver-hozzáférési licenc (TS CAL) beszerzése.⁵

Az elsőrendű alperes ezen klienshozzáférési licenceket is megrendelte a másodrendű alperestől, hiszen 5+5, azaz összesen 10 klienslicencet is rendelt: 5+5 standard CAL, amelyek a jelentése 10 darab Client Access License – CAL.

Ha a terminálszerveren lévő programokat, alkalmazásokat, szoftvereket a hozzá csatolt kliensszámítógépek vagy felhasználók párhuzamosan használják, akkor minden egyes felhasználóhoz/kliensgéphez tartozó, a terminálszerveren tárolt egyedi munkamenetben (részben) megnyitásra kerül a szoftver/program/alkalmazás, és minden felhasználó/kliensgép a saját munkamenetében dolgozik, amely elmentésre kerül, és legközelebb, amikor ugyanaz a felhasználó ismét bejelentkezik, ebben az elmentett munkamenetben folytathatja a munkáját.

Amikor tehát az elsőrendű alperes intézményében lévő kliensszámítógépek a bekapcsolásukkor automatikusan felcsatlakoznak a terminálszerverre, a felperesi szoftver annyi példányban megnyitásra kerül az ezekhez a kliensszámítógépekhez tartozó munkamene-tekben, ahány gép bejelentkezett a terminálszerverre. A felperesi szoftver ennyi példányban történő megnyitása pedig szerzői jogi értelemben véve egyrészt az adott kliensgéphez tartozó terminálszerver-memóriában való időleges többszörözést jelent, másrészt pedig a szoftver ezen sessionben való párhuzamos futtatását és képernyőn történő megjelenítését. Ez így van attól függetlenül, hogy a kliensgépek automatikusan, a felhasználó parancsa nélkül, már a bekapcsolásukkor rákapcsolódnak a terminálszerverre, vagy csak a felhasználók

⁵ How Terminal Services Works – Terminal Services: <https://technet.microsoft.com/en-us/library/cc755399%28v=ws.10%29.aspx>, letöltve: 2015. 03. 15.

parancsára nyitják meg a felperesi szoftvert a terminálszerveren. Ez ugyanis a számítógép beállításának kérdése, amely pedig nincs összefüggésben a felhasználás szerzői jogi minősítésével.

Az Sztj. 18. §-a szerint a szerző kizárólagos joga, hogy a művét többszörözze, és hogy erre másnak engedélyt adjon. Többszörözés:

- a) a mű anyagi hordozón való – közvetlen vagy közvetett – rögzítése, bármilyen módon, akár véglegesen, akár időlegesen, valamint
- b) egy vagy több másolat készítése a rögzítésről.

(2) A mű többszörözésének minősül különösen a nyomtatással megvalósuló mechanikai, filmes vagy mágneses rögzítés és másolatkészítés, a hang- vagy képfelvétel előállítása, a sugárzás vagy a vezeték útján a nyilvánossághoz történő közvetítés céljára való rögzítés, a mű tárolása digitális formában elektronikus eszközön, valamint a számítógépes hálózaton átvitt művek anyagi formában való előállítása. Az építészeti alkotások esetében többszörözés a tervben rögzített alkotás kivitelezése és utánépítése is.

A fenti szabály alapján a mű többszörözésének minősül minden olyan cselekmény, amely lehetővé teszi, hogy a műélvezet, a mű érzékelése az eredetihez képest más példányok útján történjen, vagyis valamennyi másolási, utánképzési, többszörözési cselekmény. A mű anyagi hordozón való rögzítését jelenti a szoftver elektronikus adathordozóra, így például mobil winchesterre, CD-re, DVD-re, pendrive-ra vagy a számítógép merevlemezére, de egy szerverre történő rögzítése is.

A mű többszörözésének minősül a mű időleges rögzítése, többszörözése is, az időleges rögzítés mint többszörözés kifejezett törvényi meghatározását a digitális műfelhasználások – szoftverek futtatása, művek közvetítése számítógépes hálózatokon – tették szükségessé.⁶

A modern műfelhasználásoknál a rögzítés egy komplex folyamat egyik eleme, miközben átmeneti, azaz időleges másolatok jönnek létre az adott műről, például a programok futtatása, főként hálózati megoldás esetén, időleges, a számítógép, illetve a szerver memóriájába vagy adott esetben a háttértárolóba történő másolások sorozatával jár.

Tekintettel arra, hogy a terminálszerverről történő szoftverfuttatás és szoftverhasználat egyik jellemzője az, hogy minden egyes felhasználó/kliensgép saját munkamenetében megnyitásra kerül a szoftver, és ameddig az használatban van, keletkezik egy időleges másolat a szoftverről, megállapítható, hogy az Sztj. 18. § (1) bekezdés a) pontja szerinti legalább időleges többszörözés történik, amely ugyanúgy a szerzői jogosult engedélyéhez kötött, mintha ugyanolyan számú asztali gépre telepítenék a szoftvert, ahányan a terminálszerveren keresztül ahhoz hozzáférnek.

Ki kell azonban emelni azt, hogy a felhasználási engedély szempontjából, mivel az a szoftverhez összesen 58 munkaállomásnak enged hozzáférést, a hozzáférés technikai megoldá-

⁶ Gyertyánfi: i. m. (3), p. 162–163.

sának nincs jelentősége, vagyis mindegy, hogy az összes gépre történő, vagy egy szerverre való telepítéssel és ahhoz hozzáférés adásával történik a felhasználás. Az eljáró tanács arra is utal itt, hogy a felhasználási engedély eleve számolt a hálózatos használat lehetőségével is, hiszen kifejezetten tartalmazta, hogy hálózatos használat esetén is legfeljebb 58 munkaállomáson való hozzáférésre, futtatásra, megjelenítésre van joga az elsőrendű alperesnek: „58 munkahelyre telepítve vagy hálózatos rendszer esetén a szerveren és a hozzákapcsolt 58 munkaállomásokon” – vállalkozási szerződés 1. pont, 2004 felhasználási szerződés 3. pont.

Ebből a szempontból tehát irreleváns, hogy az elsőrendű alperesnél a hely 6. intézményben a kliens munkaállomásokon nem került telepítésre a szoftver, hanem csak a terminálszerveren, mert azáltal is kimeríti az elsőrendű alperes a felhasználási engedélye kereteit, ha a szoftvert ugyan csak egy terminálszerverre telepíti, de azt 58 számítógépről használják párhuzamosan. Minden ezt meghaladó számú számítógépnek a hálózathoz, terminálszerverhez történő csatlakozása újabb engedélyköteles felhasználásnak minősül, amelyre külön felhasználási szerződés megkötésével lehet a szerzői jogosulttól engedélyt szerezni.

Az eljáró tanács kiemeli azt is, hogy a 2004 felhasználási szerződés és vállalkozási szerződés eleve kizárta annak a lehetőségét, hogy az elsőrendű alperes a felperesi szoftvert egyik gépről a másikra, akár egy terminálszerverre áttelepítse, a telepítés helyét megváltoztassa, és a szoftverről a biztonsági másolatot kivéve bármilyen másolatot, többszörözést készítsen. Ebből kifolyólag megállapítható, hogy az elsőrendű alperes nem volt jogosult arra, hogy a szoftvert akár byte-ról byte-ra történő másolással, akár másképp, egyik gépről egy terminálszerverre átvigye, mert ehhez is a felperes előzetes írásbeli engedélyére lett volna szükség a 2004 felhasználási szerződés és a vállalkozási szerződés 10.1., 10.2. és 3. és 5. pontjai alapján.

Az eljáró tanács álláspontja szerint tehát az elsőrendű alperes nem volt jogosult a felperes szoftverét terminálszerveren futtatni több okból sem:

- a) a szoftvert eleve nem lehetett volna a felperes engedélye nélkül a terminálszoftverre [-szerverre – a szerk.] átmásolni, mert a biztonsági másolatot kívüli többszörözést tiltotta a 2004 felhasználási és a vállalkozási szerződés;
- b) a szoftver terminálszerveren való futtatása a 2004 felhasználási szerződésben és a vállalkozási szerződésben meghatározott felhasználási engedély mértékének túllépését eredményezte, mert több mint 58 munkaállomáson tudták egyidejűleg használni a szoftvert;
- c) a szoftverről a terminálszerveren keresztül történő használat során minden kliensgéphez tartozó, terminálszerveren lévő munkamenetben időleges másolat készült, amely az Sztj. 18. § (1) bekezdés a) pontja szerinti engedélyköteles többszörözésnek minősül, amit kifejezetten tilt a 2004 felhasználási és a vállalkozási szerződés.

Az eljáró tanács megjegyzi azt is, hogy amennyiben a terminálszerveren való többszörözést az elsőrendű alperesi értelmezésnek megfelelően úgy tekintenénk, hogy az csupán egy

gépen való telepítésnek minősül, akkor az a munkaállomás- vagy felhasználószámhoz kötött terjedelmű felhasználási engedélyt tartalmazó felhasználási szoftverszerződések megkerülésére vezetne, ami nyilvánvalóan ellentétes a szerzői jogosult érdekeivel, és ellentétes a felhasználási szerződés azon értelmezési szabályával is, amely szerint a felhasználási szerződésnél mindig a szerző számára kedvezőbb értelmezést kell elfogadni.

Az eljáró tanács észlelte, hogy a kirendelő végzés 3. oldalának utolsó bekezdésében a jogutódlás szó használata nélkül ugyan, de azzal azonos tartalmú változásra utalt a bíróság az elsőrendű alperes személyét illetően, azonban a periratokhoz csatolt dokumentumból az eljáró tanács megállapítása szerint nem lehet bizonyítottnak tekinteni a polgári jogi értelemben vett jogutódlás tényét. Ennek ellenére eltérő adat hiányában az eljáró tanács a polgári jogi értelemben vett jogutódlást vélelmezte, és szakértői véleményét ennek figyelembevételével alakította ki.

2. Az eljáró tanács rövid válaszai a feltett konkrét kérdésekre vonatkozóan

Ad 1. Az eljáró tanács megállapítja, hogy a felperes és az elsőrendű alperes szerződéses viszonyaikon belül különbséget tettek a 2004. március 4-től 2013. szeptember 30. napjáig tartó időtartamban a felhasználási (más szóval licenc-) szerződés és a szoftverfrissítésre, jogszabálykövetésre vonatkozó szerződések között.

A felek 2004-ben és 2007-ben kötöttek felhasználási szerződést, míg 2004-ben, 2007-ben és 2008-ban külön szoftverfrissítésre, jogszabálykövetésre vonatkozó szerződést.

Az eljáró tanács megállapítja, hogy ezen megkülönböztetésnek és az egyes szerződés típusoknak megfelelően különböző jogcímenek történt a díjfizetés az elsőrendű alperes részéről.

A felperes és az elsőrendű alperes viszonyában 2012. évben nem következett be változás, a felek nem kötöttek újabb felhasználási szerződést, csupán a már meglévő, 2008. évben kötött upgrade-szerződés tárgyi hatályát, vagyis az érintett szoftverek körét, számát bővítették ki.

Ad 2. Az eljáró tanács megállapítja, hogy az elsőrendű alperes 2008. október 10. napján meghirdetett ajánlattételi felhívásában meghatározott célok, vagyis az, hogy a hely 6. intézményben kerüljön kialakításra olyan informatikai rendszer, amely lehetővé teszi, hogy a hely 6. intézményben lévő munkaállomások (számítógépek) a hely 1. intézményben lévő terminálszerverről ériék el többek között a felperesi szoftvert is, nem minősültek az Sztj. 59. § (1) bekezdés szerinti, a felperesi szoftver rendeltetésével összhangban állónak, tekintettel arra, hogy ezáltal a felperes által az elsőrendű alperesnek adott felhasználási engedély keretei, mértéke (az 58 munkaállomás a hely 1. intézményben és a többszörözés tilalma) túllépésre kerültek.

Ad 3. Az eljáró tanács álláspontja szerint az elsőrendű alperes nem volt jogosult a felperes szoftverét terminálszerveren futtatni, mivel:

- a) a szoftvert eleve nem lehetett volna a felperes engedélye nélkül a terminálszoftverre [-szerverre – a szerk.] átmásolni, mert a biztonsági másolaton kívüli többszörözést tiltotta a 2004 felhasználási és a vállalkozási szerződés;
- b) a szoftver terminálszerveren való futtatása a 2004 felhasználási szerződésben és a vállalkozási szerződésben meghatározott felhasználási engedély mértékének túllépését eredményezte, mert több mint 58 munkaállomáson tudták egyidejűleg használni a szoftvert;
- c) a szoftverről a terminálszerveren keresztül történő használat során minden kliensgéphez tartozó, terminálszerveren lévő munkamenetben időleges másolat készült, ami az Szjt. 18. § (1) bekezdés a) pontja szerinti engedélyköteles többszörözésnek minősül, amelyet kifejezetten tilt a 2004 felhasználási és vállalkozási szerződés.

Ad 4. Az eljáró tanács megállapítja, hogy tekintettel arra, hogy a terminálszerverről történő szoftverfuttatás és szoftverhasználat egyik jellemzője az, hogy minden egyes felhasználó/kliensgép saját munkamenetében megnyitásra kerül a szoftver, és ameddig az használatban van, keletkezik egy időleges másolat a szoftverről, ezért az Szjt. 18. § (1) bekezdés a) pontja szerinti legalább időleges többszörözés történik, ami ugyanúgy a szerzői jogosult engedélyéhez kötött, mintha ugyanannyi számú asztali gépre telepítenék a szoftvert, ahányan a terminálszerveren keresztül ahhoz hozzáférnek.

Ad 5. Az eljáró tanács megállapítja, hogy amikor az elsőrendű alperes helyiségében lévő kliensszámítógépek a bekapcsolásukkor automatikusan felcsatlakoznak a terminálszerverre, a felperesi szoftver annyi példányban megnyitásra kerül az ezekhez a kliensszámítógépekhez tartozó munkamenetekben, ahány gép bejelentkezett a terminálszerverre. A felperesi szoftver ennyi példányban történő megnyitása pedig szerzői jogi értelemben véve egyrészt az adott kliensgéphez tartozó terminálszerver-memóriában való időleges többszörözést jelent, másrészt pedig a szoftver ezen sessionben való párhuzamos futtatását és képernyőn történő megjelenítését. Ez így van attól függetlenül, hogy a kliensgépek automatikusan, a felhasználó parancsa nélkül, már a bekapcsolásukkor rákapcsolódnak a terminálszerverre, vagy csak a felhasználók parancsára nyitják meg a felperesi szoftvert a terminálszerveren. Ez ugyanis a számítógép beállításának a kérdése, ami pedig nincs összefüggésben a felhasználás szerzői jogi minősítésével.

Ad 6. Az eljáró tanács felhívja a figyelmet arra, hogy amennyiben a terminálszerveren való többszörözést az elsőrendű alperesi értelmezésnek megfelelően úgy tekintenénk, hogy az

csupán egy gépen való telepítésnek minősül, akkor az a munkaállomás vagy felhasználószámhoz kötött terjedelmű felhasználási engedélyt tartalmazó felhasználási szoftverszerződések megkerülésére vezetne, ami nyilvánvalóan ellentétes a szerzői jogosult érdekeivel, és ellentétes a felhasználási szerződés azon értelmezési szabályával is, amely szerint a felhasználási szerződésnél mindig a szerző számára kedvezőbb értelmezést kell elfogadni.

Dr. Novák Tamás, a tanács elnöke
Dr. Horváth Katalin, a tanács előadó tagja
Karácsony József, a tanács szavazó tagja

Összeállította: Barsvári Tímea